

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A Hirdetvénytulajdonosok részére:	
Egész évre	16 kor.
Hogyodóvra	4 "
Kélyben kábesz kordva:	
Egész évre	20 kor.
Hogyodóvra	5 "
Világos postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és kedd utáni napok kivételével.

Beosztás és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczynak utca 2.

A szerkesztőség kérésre visszaváltást vagy megújítást nem vállal.

Hirdetvények és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 25

Andrássy a revizióról.

(—a) Mióta a disszidensek megindították az akciót a házszabály reformja ellen, azóta a volt szabadelvű pártiak büszkén emelik fel fejüket, lelkük pedig reménységgel telik meg, hogy közeledik ismét az ő idejük.

Mellüket verve emlegetik, hogy ime itt az elégtétel, Tisza István és az ő pártjának az eljárása igazolva van. A koalíciós kormány is felvetette ugyanazt a reformot, amely miatt őket a koalíció megbuktatta.

Erre igazán el lehet mondani: si duo faciunt idem, von est idem.

Mikor Tisza István ugrai levelét megírta, igazán nem volt semmi szükség arra, hogy a házszabályok reformálását felvessze. A Thaly-féle plakettes leszerelés óta csendben és rendben volt minden, egyik ellenzéki pártnak sem volt eszé ágában sem megindítani ismét az obstrukciót. És éppen ez a körülmény tette gyanússá az ugrai levélben felvetett revíziót.

Ma ellenben két nagy okból van szükség a házszabály-revizióra. A horvát

obstrukció megmutatta, hogy mit tehet egy nemzetiségi párt vagy akár kisebb csoport is — elég tíz ember — a mai házszabályok keretében. Minden józanul gondolkodó és magyarul érző politikus beláthatja, hogy ez így nem maradhat tovább. Másik még nagyobb ok, mely a revíziót követeli, az általános választói jog behozatalának az ügye. Ez a dolog most már annyira előtérbe van állítva, hogy előle kitérni nem lehet többé. Ha pedig meg kell valósítani ezt a reformot, a kormánynak kötelessége azt úgy alkotni meg, hogy a nemzeti élet kárát ne valjíja. Ilyen reformmal pedig a kormány ellenségei alig lesznek megalégedve.

A disszidensek, horvátok, demokráta és a nemzetiségiek együtt csaknem százan vannak; száz ember a mai házszabályok mellett esztendőig megakadályozhatja, hogy a reformjavaslatból törvény legyen.

Tisza és pártja a házszabályok reformját nyílt alkotmány sértéssel akarták keresztül vinni. Ez pedig a legárvolabb áll a től a koalíciótól, mely az alkotmány védelmére alakult.

A koalíciós pártok nem is voltak soha a revízió ellen, hanem csak annak módja ellen.

Andrássy Gyula gróf, kinek nevéhez

fűződik az alkotmány védelmére megindult küzdelem, mai nagy beszédeben részletesen, ugyszólván aktákból kimutatta, hogy a koalíciónak hatvanhetes pártjai kezdettől fogva szükségesnek tartották a házszabályok revízióját, Kossuth pedig a választói joggal kapcsolatban már az ugrai levél idején elfogadta a revíziót.

Andrássy nagy hatású beszédeben apróra szedi a disszidensek többi kifogásait is a revízió ellen. Mi nem akarjuk e helyen részletezni vagy kivonatolni ezeket, inkább azt mondjuk tole, lege vedd és olvasd parlamenti tudósításunkból — csak azt emeljük ki, hogy Andrássy, bár most csak az ideiglenes revízióról, a Nagy Emil-féle tervezetről van szó, mégis kiterjeszkedett arra is, hogy még inkább lesz szükség a házszabály-revizióra majd az új parlamentben, mely az általános választói jog alapján ül össze.

El kell készülni rá, hogy ebben az új parlamentben számbavehető szociáldemokrata párt lesz, akik előtt a hazafiság csak maszlag, és el kell készülni arra is, hogy a nemzetiségek is meg fognak erősödni. Ezeknek pedig kiszolgáltatni magunkat annyit jelentene, mint kockára tenni a nemzetnek fennmaradását.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lourdes és a modern tudomány.

A nagyváradai Katholikus Kör 1908. február 23-án tartott matinéján előadta dr. Patoky Arnold.

(Végo.)

A látomások alatt Bernadette testtartása rendes volt, ezek után pedig semmi fáradságot nem érzett. Míg az orvosok meg nem vizsgálták, azt hitték, hogy néhány hónap múlva teljesen megőrül; és egy hónap múlva bizonyítványt voltak kénytelenek adni arról, hogy Bernadette teljesen ép és egészséges elméjű. A legihitetlenebb orvosok is erre az eredményre jutottak, ha elfogulatlanok voltak.

Nem, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! az orvosi tudomány és a lélektan hangosan tiltakoznak az ellen, hogy Lourdes nevezetessége egy hiszterikus leány látomásain alapulna! De, épp oly kevésbé lehetett szó Bernadettenél a hallucinációról vagy képzelődésről.

Ez is beteges állapot, mely abban áll, hogy az ember feltog oly érzéseket, melyeknek semmiféle tárgya nem felel meg. A képzelet alkotta benyomások oly erősek, hogy meg sem különböztethetők a valódiaktól. Az ilyen ember látja az alakokat, hallja a hangokat, anélkül, hogy azoknak valami külső tárgya volna. A képze-

lődés nem teremt és nem talál fel újat, csak a már meglévő eszméket csoportosítja új, bizarr alakokba. Ha a képzelődő azt hiszi, hogy Istent, a Boldogságos Szűzet, vagy a szenteket látja, mindezeket csak az előtte ismeretes alakokban fogja látni. Kérdem már most, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, ez a tanulatlan gyermek honnan vette azt az eszményi képét a Boldogságos Szűznek, melyet szavaiban leír? E szavai egyáltalán nem illenek műveltségi állapotához! A képzelődés alkotta képek elmosódtak, bizonytalanok; Bernadettenél az első jelenéstől kezdve mindenütt a legnagyobb határozottsággal találkozunk. Néha szerette volna látni a jelenéget és még sem látta. Számtalanszor volt része keresztkérdésekben, hívők és hitetlenek részéről, de soha nem zavarodott bele a feleletbe. A lourdesi híres szobor megalkotója, Fabisch elragadtatással beszél Bernadette modulatairól, melyekkel a Szent Szűzet utánozta; azt mondja, ezekben valami természetfölötti volt. És midőn a mindenkitől csodált szobor elkészült, az egyszerű Bernadette, ki jóformán még alig látott mester műveket, még sem volt megalégedve; »Szép, szép, — mondotta, — de nem olyan, mint Ő!« Ha Bernadette nem látta volna valósággal az égi jelenést, nem beszélhetett volna így!

A képzelődés egyszerre rendszeresen csak egy bizonyos érzékre terjed: látásra, hallásra stb;

Bernadette elragadtatása minden érzékét uralmába ejtette, de egyikét sem zavarta meg. A hitetlen dr. Voisin orvos állítja, hogy ép elmének lehetetlen olyan zavaron keresztül mennie, amilyen Bernadette lett volna, ha látomásai nem valódiak; és ime Bernadette megőrizte összes tehetségeit, sőt később mint betegápoló apáca kitűnően teljesítette hivatását. Ezt Robert Saint-Cyrnek, a nièvre-i orvosi társaság elnökének 1872. szept. 3-án kelt levele bizonyítja.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Vannak elragadtatások; a szentek életében gyakran olvasunk hiteles elbeszéléseket arról, hogy az isteni hitnek és szeretetnek tüze csodálatos változásokat tudtak létrehozni az illető szentnek testében is; de ez elragadtatásokat nem üres képzelődések, nem pusztán agyremek hozták létre, hanem a való tényeken alapuló sziklaszilárd meggyőződés! Különbözik a lourdesi jelenségek valódiságára maga az isteni mindenhatóság nyomja rá a hitelesség bélyegét, az ott létesített számos csodálatos gyógyulás által. Bernadette tizen négy éves korával és műveltségével természetesen uton semmiképpen nem egyeztethető össze az elért eredmény; mert ma is, az orvosi tudománynak oly nagytoke haladásában, oly események történnek Lourdesban nap-nap után, amelyek előtt a legtudósabb orvosok is néma bámulattal állnak meg.

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 25.

Elnök: Justh Gyula.
Jegyzőkönyv hitelesítés után azonnal rátérnek a napirenden lévő

házzsabályrevízió

tárgyalására.

Polit Mihály: Vannak képviselők, akiknél a házzsabályok módosítása fájdalmas érzeteket kelt. Az a tény, hogy nálunk a házzsabályok kérdése politikai kérdéssé tudottt elfajulni, jele annak, hogy politikai és parlamenti életünk abnormalis. A tervbe vett házzsabály módosítás Tisza Istvánt rehabilitálja. Ezután a horvát obstrukcióval foglalkozik. Én beismerem — mondotta — hogy kellemetlen dolog itt heteken át idegen nyelven mondott beszédeket hallgatni s a magyar parlamentben csakis magyarul volna szabad beszélni. A horvát obstrukció nem volt olyan nagy méretű, hogy az házzsabályszigorítást involválna a házzsabály, de jelenlegi tulságos szigorú kezelését is hibáztatja. Az obstrukciót hibáztatja; — de vannak eshetőségek, amikor ennek a fegyelemnek használata el nem kerülhető. Ilyen volt a Tisza István elleni obstrukció. Súlyos bajnak tartanám, ha e ház olyan választási törvényt alkotna, amely nem a demokrácia megerősítését célozná. (Folyton tartó zaj.) Azután Polit még néhány már ismert érvet vonultat fel a házzsabályrevízió ellen.

Andrássy beszéde.

Azt mondják, hogy ha jó is volna az indítvány, most sem hajlandó előállni vele, mert ennek a koalíciónak nincs joga betérjeszteni. Csinálja Tisza. Szomorú volna, ha így volna, mert azt jelentené, hogy Magyarországon egyetlen hivatott miniszterelnök van: Tisza István. (Tetszés.) A többségnek kötelességei vannak. A többség első sorban nem a következetesség, hanem az ország érdekének a szolgálata a kö-

telessége. (Ugy van! Igaz!) De még következetlenség sem forog fenn. Lengyel Zoltán azt mondta, hogy a többség a házzsabályrevízió ellen való küzdelemből keletkezett. Ez tévedés. A koalíció nem a házzsabályrevízió ellen küzdött, hanem a mód ellen, a hogy azt megakarták csinálni. A koalíció a jogfolytonosság ellen harcolt és az volt az álláspontja, hogy a módosítást szabályszerűen kell keresztül vinni. Azokról, akik régebben a szabadelvűpárthoz tartoztak, aztán léptek ki, történelmi dokumentumok bizonyítják, hogy kezdetől fogva szükségesnek itélték a házzsabálymódosítást, tehát következetlenek nem voltak. Szóló még a koalíció győzelme után is hirdette a revízió szükségét, önmagával tehát itt nem jött ellentétbe. (Zajos helyeslés. Felkiáltások: Es a függetlenségi párt. Zaj.)

Andrássy Gyula gróf: Erre is megfélelek, igaz, hogy a függetlenségi párt alinine visszautasította Tiszának azt a javaslatát, hogy a 21-es bizottság küldessék ki a revízió dolgában, ám ez pusztán taktikai motívumokon alapult. Az ellenzék azt hitte, hogy eljött az élethalál harc és egész azt a taktikát választotta, a melyet leghatásosabbnak tartott. De nem ellenzte magát a revíziót. Kossuth Ferenc a pártja nevében beszédet mondott, hogy a választási reformmal kapcsolatban, hajlandók a revízióra. Így nyilatkozott pártja nevében Rakovszky István is. Ime tehát a disszidens szabadelvűek követelték, a többi ellenzéki pártok pedig ez után elfogadták a revíziót, — bizonyos feltételekkel. Így áll a »következetlenség« kérdése. A legélénkebb bizonyítéka a mai többség következetlenségének az a házzsabályrevíziós terv, melyet szóló, az ellenzéki vezérekkel kidolgozott. Lengyel azt mondja, hogy szóló nem jött ellentétbe magával, csak hat órával. Nos ez sem áll, mert régebben is és most is a permanens ülés mellett volt szóló és

akkor is és most is csak sajnálattal egyezett bele a tiz, illetve a tizenhatórás ülésbe. A függetlenségi párt sem változtatta meg álláspontját. Ambár az utóbbi időben történtek olyan események, a melyek még azt is szolgálták volna. Hiszen látták, hogy nem csak kormányt tudott megbuktatni, hanem egy egész párt, egy 40 esztendő párt is megbukott a választáson.

Lengyel Zoltán: Itt van, csak szét van van osztva. (Nagy zaj.)

Andrássy Gy. gróf: Lengyel Z. azt mondta a pártközi konferencián, hogy nem ellenzi elvileg a revíziót, mert ki tudja, hátha 'ogja majd a kormánypárton hasznát venni. (Derűlttség.) A másik ujk, mely megokolná a revíziót a horvát obstrukció. Hiszen a magyar parlament megszűnt magyar lenni. Az a párt, mely magát nemzetinek nevezi, nem veheti magára azt a felelősséget, hogy nemcsak nem tudta kötelességeit megvalósítani, hanem még azt is elvesztette, a mi a multban a nemzeté volt. (Elénk helyeslés.) Kie a javaslat, kérde Lengyel Zoltán. Ki elégitheti kíváncsiságát. Ez nem kormányjavaslat, de természetes, hogy a minisztereknek is vannak nézetei és épen szóló volt az, aki legjobban sürgette a revíziót. Így hát ő volna, aki javaslattal együtt első sorban megbuknék, mert akkor úgy látná, hogy kötelessége a parlament közt megszűnt a harmónia. A képviselőház másképp gondolkozik a nemzet sorsáról mint ő, azért lemondana. (Apponyi Albert gróf a fejével int és magára mutat. Epen most mondja t. barátom, hogy ő is így gondolkozik. (Tetszés. Derűlttség.) A király nem is tudott a revízió tervéről, de nem is szól bele. Mondják, hogy a kormány már többször kijelentette, hogy nemzeti reformok nélkül javaslatot nem tesz a katonai kérdésben. Ily javaslatot az új kormány csak ellenünkre vihetne keresztül, már pedig azt még sem akarjuk,

Nem létező tények ellen harcolni, nyitott kapukat döngetni nem szokás. Mohammed csodáit cáfolni senkinek nem jut eszébe. A lourdesi gyógyulások azonban kezdetől fogva a legélénkebb viták tárgyát képezték. Az elfogultság — főleg kezdetben — az állította, hogy az emberi értelem elveszti ott jogait, a legébrebb ember is megtéved, Lourdes árnyfolt a haladásban, a középkor visszahozása; a higgadtan gondolkodók szemében Lourdes a csodák földjévé lett, hol újra szemelláthatóvá lett Jézusnak betegeket gyógyító isteni hatalma.

A legsajátságosabb és nyilvános gyógyulások esetét tagadni merő képtelenség volt. Lourdes orvosai látták ezeket, de kezdetben az autosuggestionnak tulajdonították vagy hypnotikus hatásokból vélték megmagyarázhatóknak. Mindnyájan tudjuk, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, mily hatást képes gyakorolni az emberre a rábeszélés, az elhitetés, az egyes orvosokba és orvosságokba vetett bizalma; jól tudjuk azt is, hogy egyes betegségek gyógyítására jó sikerrel alkalmazzák a hypnotizálást; de azt is tudjuk, hogy ily módon csak idegbajokat és ezekkel összefüggő betegségeket lehet gyógyítani. A hypnotizmus elaltatással jár: Lourdesban senkit sem altatnak el. A hypnotizmus bárhol alkalmazható: Lourdeshoz hasonló számos gyógyulás jelenleg sehol sem fordul elő. Melyik orvos merné állítani, hogy elhitetéssel meggyógyíthat szervi bajokat, elmégesedett sebeket, csonttöréseket, vakságot, süketiséget? Pedig Lourdesban az ily gyógyulások is napirenden vannak. De Rudd-er favágó jobb alsó lábszárát egy reá eső fa összetörte; a szegény ember 8 esztendeig szenvedett kínos sebével, mely genyedésbe ment át s a tört része több centiméternyire voltak egymástól. Gentben a

lourdesi grotta előtt végzett imája alkalmával hirtelenül meggyógyult; még husz esztendeig élt és baja soha meg nem ujult. 1904. augusztus 28 án Auber Janka, egy nancy-i 16 éves leány hirtelenül kigyógyult tuberkulotikus izületi lobból s a külső seb is egy pillanat alatt behegedt. A metzi Rouchel asszony lupusból, a lyoni Vion-Dury Ferenc vakságból gyógyul ki, szintén hirtelenül.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! A rábeszélés és elhitetés nem öli meg a bacillusokat, nem gyógyít meg sebeket, legfeljebb egyes idegbeteg jelenségekre vonatkozik, anélkül, hogy a baj gyökerét megörvosolná; de a lourdesi gyógyulások a legtöbb esetben teljesek. A természet is képes súlyos betegségek gyógyítására, de csak hosszabb idő leforgása alatt; Lourdes gyógyulásai azonban hasonló az evangéliumi gyógyulásokhoz: »Kelj fel és menj!« A modern fürdőhelyeken a természetes okok, Lourdesban maga az első ok segít. Filhol kiváló vegyész megvizsgálta a lourdesi forrás vizét és azt teljesen avonosnak találta a Gave folyó vizével; éppen nem természetes gyógyvíz. Dr Vergez francia orvos állítja, hogy saját szemével látta, mint hozza létre az egyszerű, mindig egyforma viz a legkülönbözőbb természetfölötti hatásokat; mint gyógyult meg Lourdesban egy a halállal küzdő gyermek, mint nyerte vissza szeme világát egy gyógyíthatatlannak gondolt vak ember, mint kapta vissza tagjainak elevenességét egy béna, és így tovább. De ez állításaival nem áll egyedül; kartársai, Boissarie »Lourdes. Histoire Médicale« c. művében 300 orvos hasonló értelmű nyilatkozatát közli. Különbösen 1868-ban megindult az »Annales«, — évkönyvek — nyilvánosságra bocsátása, melyek hű képét adják a lourdesi eseményeknek. És ne hagyjuk figyei-

mei kívül azt a sajátságos jelenséget, hogy még azok is, akik nem nyerik meg óhajtott meggyógyulásukat Lourdesban, nem esnek kétségbe, nem zúgolódnak, hanem megvigasztalódnak, megnyugosznak Isten akaratán, sőt mások gyógyulásán örvendve szoktak távozni. Mint dr Felix de Backer, egy párisi physiologiai laboratórium igazgatója mondja, e jelenségnek sehol nem látta párját, ez maga is kész csoda.

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Lourdes is egyik fényes igazolása annak, hogy a hit és a tudomány egymással nem állanak ellentétben és csak a rosszakarat, az elfogultság akarhat a kettő közé éket verni. Lourdesban fényes igazolást nyer, hogy a tudomány csodái a hit csodáit bizonyítják. A csodás gyógyulást az isteni hatalom eszközi a Bold. Szűz megdicsőítésére, a tudomány pedig készségesen meghajítja előtte zászlaját. A hit és az ész, a természetfölötti és természetes ismeret egyaránt Istenből valók és egyaránt Istenhez vezetnek. A legrohamosabb haladás sem küszöbölheti ki a világrendből a természetfölöttit, az Isten kezét, a mindenható hatalmat megkötni emberi erő nem képes.

Szerény kezdettel indult meg Lourdes. Gyönge az eszköz, hogy annál nagyobbak mutassa a főcselekvőt. De a csoda évről évre nő, és mintha a népvándorlások kora éledne újra, úgy özönlének Európa népei, sőt a távol Amerikából is számosan e helyre. A kezdetben ellenes és kételkedő orvosok is engedtek a tényeknek és meghajtották a zászlót az igazság előtt. A szeretet hódolata: a hívek ezreinek bálaimái és fogadalmi ajándékai mellett az »Annales«-ok orvosi bizonyítványai és fejtegetései képezik a tudomány legszebb hódolatát az »Immaculata« előtt.

hogy magunk letörésére adjunk fegyvereket. (Elénk helyeslés és tetszés.)

Oly egyszerű okok teszik szükségessé a revizót, hogy szinte resteli azokat felsorolni. Nem a horvátok letörésére, nem a nemzetiségek ellen van rájuk szükség, hanem a kisebbség klotur hatalmának megszüntetésére. 20—30 ember vétő joga parlamenti kaszt teremt. (Elénk helyeslés.) A horvát obstrukció nem is olyan dolog volt, mint némelyek feltűntetik. Hiszen akkor a kormány a pragmatika javaslatot kénytelen volt visszavonni, akkor azt mondták, hogy ez a meghátrálás, megalázás, s az ősszel is ország-világ előtt a magyar állam tekintélye meghurcoltatott. (Zajos helyeslés és tetszés.) Es mi adta a horvátoknak azt az erőt? A mai házszabály. Próbáljuk csak betérjeszteni ide a magyar költségvetést, ha a horvát urak haragszanak ránk, felsülés és blamáge lesz a vége. Ilyen állapotot megtűrni nem lehet. Azt mondják, hogy a demokrácia új alapokra fekteti a parlamentet és kiküszöböli az obstrukciót. Ez épen fölfordítva áll, mert az obstrukció a demokratikus parlament betegsége, mert abban nyilatkozik, ami az osztályharc életműködése.

Az általános választó jog

alapján választandó parlament képe előtt lebeg. Az osztályok, amelyek ma kormányoznak a parlamentben egy csapásra egészen eltűnni nem fognak. Ez nem is volna kívánatos. He-lyettük azonban lesz egy számbavehető szociáldemokrata párt. Egy olyan erőteljes szervezetel bíró politikai pártnak itt képviselve kell lennie. Ezt ő maga is kívánatosnak tartja. — Igaz, hogy a szociáldemokrata pártnak van egy tulajdonos arnyalata, amely a hazafiságot maszlagnak tekinti, a melylyel a parasztságot az uralkodóosztály megtartja proletár állapotában. De van egy másik irány is és ez a többség, amely a magyar haza és a magyar nép boldogságát akarja biztosítani.

Megfog aztán erősödni a nemzetiségi párt is. Többször mondta már, hogy olyan javaslatot nem terjeszt elő, amely ártalmára van a magyar nemzeti államnak, de olyat sem terjeszthet elő, amely a nem magyar ajkú nép jogait konfiskálja. (Zaj a nemzetiségi részéről.) Onök csak a saját népük boldogságáért dolgoznak, mi az ország valamennyi népeért, s ez köztünk a különbség.

Az általános választó jog alapján választandó parlamentben tehát nagyobb és élesebb ellentétek lesznek, mint itt ma vannak. Ezekre elő kell készülnünk. Ha vannak olyan magyar emberek, akik ezt ellenzik és kockára tudják tenni a nemzet fennmaradásának érdekét, ám tegyék: ő nevét többre becsüli, mint egy ily dolgokhoz oda tudná adni. (Zajos éljenzés, helyeslés és taps.)

De Lengyel Zoltán azt mondja, hogy ami jó dolog, meg ez a házszabály is, ami rossz azt nem sikerül revízióval sem megváltoztatnunk. Ő is azt hitte gyermek korában, hogy a jó és rossz élesen elkülönül és minden jó ember a jót követi. De mióta megnőtt látta, hogy a jóról még a legjobb és a legokosabb vezetők is eltértek. (Elénk derűtség.)

Ez a kormány ez a parlament megígérte az általános választói jogot, kötelessége tehát megalkotni. Meg is fogja csinálni. Ez válasza az összevissza való híresztelésekre. (Zajos helyeslés és éljenzés.)

De midőn hallja, hogy a 10 órás ülés hazafiatlan dolog, szinte szégyenli, hogy ma-

gyar. Tehát a magyar hősiesség és szittyá erő nem bír el 10—16 órás ülést a hasáért. (Zajos derűtség. Éljenzés és taps.) A külföldön nem 16, hanem 40 órás üléseket is tartanak s lelkes kisebbségek mégis bírták a harcot, megtörtént, hogy csak erőszakkal tudták győzelemre vinni a többségi akaratot. De van kint tartás, lélek, nem kell félni a hosszú üléstől. Nagyon előveszi az a többség idegzetét is. Ha érzi, hogy a nemzet lelkiismerete nincs vele, megindul a bomlás. Sok példa van erre. Ez az új házszabály nem szigorú, de mégis egy lépés a cél felé. Ezért az indítványt elfogadásra ajánlom. (Viharos helyeslés és éljenzés és taps. A képviselők a terem közepére tördülnek és körülfogva ünneplik a belügymisistert.)

Szünet után.

Nagy Emil és Mezőfi Vilmos közt volt személyes természetű polémia.

Eötvös beszéde.

Eötvös Károly, aki ezuttal nem a rendes helyén, hanem az első padban ült. Sajnálja — ugymond — hogy ma az idő rövidsége miatt már nem szólhat terjedelmesebben.

Hencz Károly: Ezért kell a 16 órás ülés. (Derűtség, taps.)

Eötvös Károly: Ezt bizonyára maga-magának kívánja, nem nekem. Szükségesnek tartja, hogy az obstrukció történetével tisztába jöjjünk. Mert azt senkise tudja. Az első obstrukciót Deák Ferenc csinálta Ráday Gedeon biztossága alatt, aki Kossuthot és Wesselényit elfogatta. Kijelentette Deák, hogy nem ad a királynak egy katonát se. Mikor az obstrukcióról beszélnek, nem szabad elhallgatni az okokat sem. Deák elérte célját, Kossuthot, Wesselényit szabadon eresztették.

Eötvös Károly folytatja beszédét és adomákkal fűszerezve előadja az obstrukciók történetét, végül kijelenti, hogy nem fogadja el a házszabályrevíziót, hanem Lengyel Zoltán határozati javaslatát ajánlja elfogadásra. Ülés vége 2 órakor.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** Huszella Gyula, kir. keresk. tanácsos, a nagyváradi keresk. és iparkamara elnöke tegnap Budapestre utazott, hogy résztvegyen az adóretorm tárgyában a főváros által összehívott országos értekezleten.

* **Baróthy Pál kir. ügyész.** A dr. Virágh Béla kir. ügyész fehértéplomi törvényszéki elnökké történt kinevezése folytán megüresedett nagyváradi kir. ügyész székét már betöltötték, a király ő felsége Baróthy Pál kir. alügyészt nevezte ki a nagyváradi kir. ügyészséghez ügyészsé. Ez a kinevezés bizonyára széles körben örömet kelt, mert a nagyváradi ügyészség minden tekintetben kiváló vezetőt nyert Baróthy Pál kinevezése által. Az új ügyész nagyváradi születésű s itt kezdte hivatalos működését. Már a napokban átveszi a kir. ügyészségnél a vezetését. Tegnap a kinevezés hírére az egész bírói kar üdvözölte az új ügyészt szerencse kívánatuk mellett. Ugyancsak tiszteltettek Baróthy Pál hírlapírók is, kiknek meleg szavakban fejezték ki köszönetét gratulációjukért.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Sensesl György nagyváradi pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá a szegszárdi m. kir. pénzügyigazgatóságához, dr. Egry Ferenc debreceni fogalmazót pedig pénzügyi fogalmazóvá a nagyváradi pénzügyigazgatóságához végleges minőségben kinevezte.

* **Gróf Zichy Ödönne a tüdőbajosok-ért.** A közel jövőben az élesdi járásban fel fog épülni egy új szanatórium a tüdőbajosok részére. Az új intézet létesítése érdekében gróf Zichy Ödönne nagy aranyu mozgalmat indított s fáradhatatlan buzgalommal azon törekszik, hogy a szanatórium felállításának támogatására az egész Körözsvölgyének közönségét igénybe vegye. E cél érdekében a grófné hetenként teastélyeket fog rendezni az élesdi kaszinó helyiségében. Az első ilyen tea est ma lez megtartva, melyen a körözsvölgyi intelligencia teljes számmal fog részt venni. A jövő hó 14-én nagy hangversenyt tart a grófné ugyancsak a szanatórium céljaira. A hangversenyen Károlyi Leona a Szigheti színház közkedvelt primadonnája és Bercsey Gyula a társaság jeles komikusa is közre fognak működni. A hangverseny programja még nincs végleg megállapítva, ennek megtörténtét annak idején közölni fogjuk.

* **A kórházi választmány ülése.** Biharmergye kórházi választmánya tegnap tartotta meg rendes ülését, melynek legfontosabb tárgya volt a megalakulás. E szerint az új választmány tagjai lettek: Keszthelyi Zoltán, Miskolczy Ferenc dr., Wallner Odón dr., Széchenyi Jenő, Imrik Zoltán, Kovács Béla, id. Markovits Károly, Pallay Lajos, dr. Szöllőssy Ernő, Karácsonyi János, Karsch Lollion, Platthy Miklós, Balogh Elemér (előadó), Mártonffy Bogdán, dr. Fráter Imre, dr. Bartha János, Pekánovics Imre, Száhlender Károly, dr. Révész Vilmos, Tatár Zoltán, dr. Kenéz Kálmán, dr. Szabó József, Korbély József. A választmány megalakítása után az ellenőrző bizottságot választották meg. Ennek tagjai lettek: Széchenyi Jenő, Markovits Károly, Mártonffy Bogdán, Balogh Elemér. A kórházi választmány ez után foglalkozott a tisztviselők fizetésrendezése ügyével, melyben a miniszter a megye közgyűlésének felterjesztését megváltoztatta olyképen, hogy a gondnoki személyzet fizetését redukálta. E tárgyban a választmány kimondta, hogy felír a miniszterhez, miszerint a megye felterjesztését hagyja jóvá. A kórház költségvetését tárgyalták ezután s ennek befejeztével az ülés véget ért.

* **A belényes-tárkányi út.** A belényesi járás főszolgabírója tegnap jelentést tett az alispánhoz a belényes-tárkányi úton lévő Feketekő özs. hídja tárgyában. A hid ugyanis annyira elpusztult már, hogy azon a közlekedés lehetetlenség. Az utóbbi időben a közlekedést már a folyó medrében eszközölték. Ma már azonban lehetetlen, mert a sebes víz annyira sodor, hogy a folyóba bemenni életveszélyes kísérlet. Emiatt aztán Tárkány és az ide összpontosuló több községek utai teljesen elvannak vágva a forgalomtól, ami óriási veszteséget jelent. A főszolgabíró kéri az alispánt, hogy intézkedjék, miszerint azonnal tartanak helyszíni szemlét s a folyó fölé egy ideiglenes hidat állítsanak.

* **Panasz a villamosvasutra.** A közönség panaszkodik a villamosvasut társaságra, hogy a színelőadások végeztével nem áll a közönség rendelkezésére elég számú villamos kocsik. Különösen mikor kellemetlen az idő, mint az elmúlt szombaton este is volt. A szerződés szerint köteles a társaság a színelőadás végén kocsikat rendelkezésre bocsátani, hogy a közönség igényei a rendkívüli esetekben is teljesen kielégíthessenek, ez a társaság érdeke

is. Este 8 órakor már látható, hogy az előadás végén milyen lesz az idő s egy kis jóakarattal arról is tudomást szerezhet a vasut személyzete, hogy zsufolva van-e a színház, vagy kevés a közönsége.

* **A vámházak bérbeadása.** A napokban említettük, hogy Eller Lipót csemege és déli gyümölcs üzlet céljaira bérbe akarja venni a nagyhid mellett üresen álló vámpéületet. — Most a Szent László-téri hid mellett levő vámpéület bérletére is érkezett be ajánlat a városhoz. Bodó Imre borbély kéri az épületet borbély és fodrász műhely céljaira s évi 120 korona bért hajlandó érte fizetni.

* **Ülések a vármegyén.** Február 29-én a szentandrás—ugra—zsadány—komádi vicinális utak bizottsága ülészik délelőtt 10 órakor a megyeháza kistermében. A megye központi választmány március 2-án délelőtt 10 órakor, a közigazgatási bizottság március 4-én fog ülésezni. A tavaszi közgyűlés március 18. és 19-én lesz. A közgyűlés tárgysorozatát előkészítő szakosztályok közül február 29-én a harmadik és március 13-án a negyedik szakosztály ülésnek. Az első és második szakosztály ülésének ideje még nincs meghatározva.

* **Halálozás.** Résztétel értesülünk egy régi derék kereskedő: *Palkovits* Imre elhunytáról. Evtizedekig előkelő üzlete volt Nagyváradon, a régi szolid kereskedői gárda tagja volt az elhunyt, kereskedését azonban egy évtizeddel ezelőtt eladta. Az utóbbi években a városi fogyasztási adóhivatalnál volt alkalmazva mint tisztviselő. Már régebben betegeskedett s hétfőn délután 2 órakor kiszenvedett. Elhunyt neje: Hügel Irma és leánya Malvin és nagy rokonság gyászolja. Temetése holnap, csütörtökön, február 27-én délelőtt fél 10 órakor lesz a Sstaroveszky utcai gyászháztól.

* **Nem kell a tengeri hal.** December havában általános volt Nagyváradon a hal-láz. Mindenki tengeri halat akart enni. Es ebben a lázban el is fogyott 20 métermázsa hal Nagyváradon. A nagy hal kelendőség egy magán vállalkozót arra késztetett, hogy ő is rendeljen 10 métermázsa halat. — Ez a halmennyiség azonban már nem kellett senkinek, potom áron kellett elköttya-vetyélni a sok halat a piacon. Es még ennek dacára is a Magyar Halkonzervgyár Budapestről ajánlatot tett a városnak, hogy ő hajlandó a Szent László téren egy állandó halcsarnokot építeni, ha a város 20 évre megadja nekik a halmonopoliumot. Az ügyet a városi tanács a főkapitánynak adta ki véleményezés végett. A főkapitány ellene van a halnak és nem véleményezi a csarnoknak felállítását. A tapasztalat ugyanis azt bizonyítja, hogy a hal nem elég kellendő és emellett igen kellemetlen szagu is. Ha a gyár akar ilyen csarnokot felállítani, úgy azt csakis a Nagypiac-térre véleményezi.

* **Negszóktetett menyasszony.** Beéli tudósítónk jelenti az alábbi nem mindennapi történetet. *Burka* Tódor a beéli gazdag arany ifju annyira bele szeretett a botteji leányvilág legszebbik virágszázába, hogy mindenáron nőül akarta venni. A legszebbik virágszál azonban egy másik ifjuba szeretett bele, aki ugyan nem volt arany, de annál ifjubb volt és úgy tudott szeretni, mint a galamb. Erről a szerelemtől természetesen nem akart tudni senki semmit, mert a fiúnak kevés volt a tejbe aprítami valója. A leányzó, hogy ne idézzen elő bonyodalmakat s drámai jeleneteket, bele nyugodott szüleinek parancsába és szerette parancsszóra a gazdag beéli fiut. Eljött az esküvő

napja. Beélben zöld fenyő ágalyakkal, sok mű virággal meg kendővel díszítették fel a házat. A konyhában csak úgy lökdöste egymást a sok süttő-főző meg érdeklődő népség. A tornácra négy oláh cigány húzta, hat huron a nótát, szóval öröme, lakadalomra készült a népség. Vasárnap mikor már együtt volt a sok nép, a vőlegény a felbokréztartott kocsi ugrott fel s hajrá Botfejre a várakozó menyasszonyért. A szép dikció, a vőlegényi üdv csók mind o't lebegett az ajkán *Burka* Tódornak, aki mikor megérkezett Botfejre hangosan kopogott végig a menyasszony ablaka alatt, majd meg be is került és hívta a leányzót. A leányzó azonban nem jelentkezett. A vőlegény várt míg végre megtudta, hogy elkésett. Szombaton éjjel ugyanis a falugyöngyét megszóktette a másik szerelmi hős, aki magával vitte a leányt s meg is tartotta vele a lakadalmat balkézről. A felsült vőlegény kénytelen volt a templom helyett a csendőrségre menni panasza, melynek alapján a menyasszony szóktető karjai közül csendőr kísérettel fogják elvinni a falugyöngyét haza Botfejre. Ez most Beéli szentációja s erről tárgyal az egész falu aprajagya.

* **A »48-as népkör« összejövetele.** A »nagyvárad 48-as népkör« tisztikara ma szerdán este 6—8 óráig Szent László-tér Zsigaházban levő helyiségében hivatalos órát tart, melyen az érdeklődő tagokat szívesen látja az elnökség.

* **Hulla az iszapban.** Tegnap délelőtt borzalmas leletre bukkantak a csökmői határban dolgozó munkások. Ugyanis *Varga* Gábor többedmagával a falu határába ment ki, hogy a szántóföldekről és a legelőkről az összegyűlt vizet lecsapolják. E munkájuk közben délfelé, amikor már a talaj felszine kezdett kilátszani a folyton fogyó vízből *Vargáék* egy emberi hulla körvonalait látták a puha iszapos terület közepén. Nagynehezen megközelítették a helyet és ekkor meggyőződtek róla, hogy tényleg ember hullája fekszik félig eltemetve az iszapban. Az esetről jelentést tettek az előljáróság-nak, mely azonnal kiszállott a helyszínére és megejtette a hulla személyazonossága tárgyában a vizsgálatot. Az előljárói tagok azon gyanujoknak adtak kifejezést, hogy a hulla *Molnár Géza* 23 éves asztalos segéd hullája. *Molnár* ugyanis ez előtt mintegy öt héttel el-tűnt a községből és akkor legutoljára Széplak község határában látták, amikor többedmagával az ottani legényekkel verekedett. A verekedés alkalmával megsebesült *Molnár*, azonban nem maradt a községben, hanem hazafelé indult Csökmőre. Az előljáróság a hullához odahívatta a fiatal ember szüleit is, akik megismerték gyermeküket. Az esetről jelentést tettek a királyi ügyészségnek, mely elrendelte a vizsgálat megindítását. A hulla jelenleg a csökmői község házában van.

* **Gyermekelőadás jótékony célra.** Kedves, szép ünnepélyt tartottak a kondorosi r. kath. elemi népiskola növendékei febr. 23-án. *Dokossy* István tanító rendezésével igen sikerült színelőadás volt az Othon-szálloda nagytermében s előadták »A megtalált gyermek« című kedves darabot, melyet az ügyes fiu- és leánytanulók igen csinosan játszottak a nagy termet zsufnlásig megtöltött közönség élénk tetszése mellett. Ugy a kis előadók, mint a derék rendező sok tapsot kaptak. Az előadást a szegény gyermekek felruházására rendezték s a jótékony célra 100 koronánál több maradt. Előadás után a kis műkedvelők részére társas-vacsorát rendeztek, a melyen a nagy közönség is részt vett. A vendégek ké-

sőbb táncra kerekedtek s a pompás multság reggel 3 óráig tartott. Felülfizettek: *Geist* Gyuláné 5 kor., *Geist* Gyula 5 kor., idősb *Dezső* Antal (Ocsód) 4 kor., *Dr Dezső* Antal 2 kor., *Fejér* Imre 4 kor., *Barits* Arpád 2 kor., *Bálinty* Jenő 2 kor. 20 fill., *Petrovszky* S. János 3 kor., *Petrovszky* Pál 40 fill., *Medvigy* András 1 kor. 50 fill.

* **Lelketlen anyák.** Széplakon *Bálint* Péterné rettenetes bünt követet el magzata ellen, azonban életével lakolt. Ugyiszintén életével fizette meg cs elekedetét *Szántó Eszter* is *Nagy-Létán*. Az utóbbi, valami falusi kutyvasztó tanácsára kékköves száfrány oldatot ivott s ennek következtében meg is halt. A hatóság megindította a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy kik működtek közre a két szerencsétlennél, mint tanácsadók, kik ellen természetesen meg fog indulni az eljárás.

* **A londoni regattisták Nagyváradon.** Anglia leghíresebb regattistái, a Themse csodálatos bajnokai tegnap óta péntekig Nagyváradon tartózkodnak. Persze a britt atletáknak kedves keresni valójuk volna a Körösön, hanem az Edison mozgófénykép színház vetítő vásznán jelennek meg az angol championok káprázatosan szép, izgatón érdekes londoni csónakverseny keretében. Az új műsor tegnapi bemutatóján Nagyvárad egész elit-publikuma megjelent és melegen gratulált a vállalat vezetőinek. A közönség tetszését rendkívül megnyerte a csodálatos ifuság című gyönyörű, fantasztikus színes kép, továbbá a *Bosszu* című megrázó dráma, amely egy cigányasszony démoni jellemének nagyszerű rajzát adja pompás term szetes felvételekben. A többi képek: drámák, idillek, mesésen mulatságos bohózatok mind-mind nagyon tetszettek, s a nézőtérben minden egyes kép után zugott a taps. Legközelebb igen érdekes ifjusági előadás lesz az Edisonban.

* **Gyilkosság a templomban.** Londonból jelentik, hogy egy brutális gyilkosságról, melyet Denverben, az ottani római katolikus templomban követtek el, következőket jelentik Newyorkból: A hivek közt, kik vasárnap részt vettek az áldozásban, volt *Guanacote Giuseppe* olasz anarchista is. A lelkész épp átnyújtotta *Guanacoténak* a szent ostyát, amikor az olasz durva káromkodással felugrott, revolvert rántott és közvetlen közelből rálőtt a lelkészre. A lelkész szó nélkül összerogyott és meghalt.

* **Viharok.** Aradról jelentik, hogy két nap óta erős vihar tombol. *Lippán* és *Máriaradnán* is pusztító vihar dühöngött. *Lippán* több napi havazás után tegnapelőtt délelben villámlással, menyörgéssel és jégesővel egybekötött záporos esett, mely fél óráig tartott. A villám több helyen beütött, így a román templom tornyába, hol két harangozó fiut megbénított, az egyiknek a jobb lábát teljesen összeégette, a másiknak az arcát perzselte össze és megsikerült. A határban a dühöngő vihar több lát tővestől kiesavart.

ÁVIRATOK.

Biróküldés a Polónyi—Lengyel perben.

Budapest, febr. 25. *Polónyi Géza* volt igazságügy-miniszter tudvalevőleg a *Lengyel Zoltán* ellen indított sajtóperében bíróküldést kért, mert a budapesti esküdteket elfogultaknak tartja. A koronaügyész ma tette meg az ügyben indítványát, még pedig a kérelem értelmében. Ha a Kuria helyt ad a kérelemnek,

akkor valószínűleg a pozsonyi esküdtbírósg fog ítélni a nevezetes bűnyben. Polónyi Gézőnek Heltai Ferenc és Komlós Agost ellen indított perében, melyben az első bíróság ítéletét a kir. törvényszék megsemmisíté, most Lengyel Zoltán szintén bíróküldést kér.

Gazdatisztek küldöttsége.

Budapest, febr. 25. A gyakorlati gazdatisztek országos egyesületének küldöttsége ma felkereste Justh Gyula házelnököt, kinek memorandumot nyújtottak át és Merh László földmívelésügyi államtitkár. A küldöttséget a házelnök és államtitkár biztosították teljes jóindulatukról és ügyük támogatásáról.

Edison nagybeteg.

Newyork, febr. 25. A legújabb orvosi jelentés szerint Edison tanár elég jól töltötte az éjjelt s az orvosok azt hiszik, hogy a beteg már túl esett a válságon, habár minden pillanatban bekövetkezhetik oly komplikáció, amely Edison életét veszedelemmel fenyegeti. Felesége az egész éjjelt a beteg ágyánál töltötte.

Letartóztatott vezérigazgató.

Budapest, február 25. Szabadkán letartóztatták Fűredi Jákót a Bácskai Hitelbank vezérigazgatóját. A megindult nyomozás hajmeresztő adatokat tárt fel ez ember gazságairól. A vizsgálatot az igazgatóság többi tagja ellen is megindították és hír szerint újabb szennyezési letartóztatások várhatók.

SZINHÁZ.

A hét műsora

Szerda: Alarcosbál.
Csütörtök: Házi béke.
Péntek: Alarcosbál.
Szombat: Házi béke.
Vasárnap: Selyembogár.

Házi béke.

Bisson neve volt a színlapon, ami szellemességet jelent a színpad és derűtséget a nézőtér számára. Ötletes, kedves vígjáték a Házi béke, műfajának nemesebb ágából való. Izléses to l munkája, izléses közönség számára.

Hőse egy fiatal asszony, Germaine (E. Kovács M.) felesége Chorenil Lucienne (Tóth E.) aki szép asszony, jó asszony, de szenvedélye a gyanakodás. A férje ruháján egyszer egy női hajszál talált, s rögtön kész a patália: válunk! A menyecske azonnal csomagol, indul a szüleihez. Brunoisékhoz; de Lucien azt akarja, hogy ő is ellentmondhassa mi az igazság, tehát elkíséri a feleségét. Brunoisék a család egyik barátja előre értesíti a fiatalok dolgairól s azt eszik ki, hogy a fiatal párt úgy fogják kigyógyítani a válás fordulatából legjobban, ha Brunoisék is válást színelnek. A komédia azonban balul üt ki, Lucien hamar észreveszi a csejt, Germaine elle ben annyira belelovalja magát a dologba, míg végre apja és anyja komolyan válni készülnek. Sikerül örökös gyanakvásival még egy fiatal párt összeveszítene, a bátyja tervezett házasságát is majdnem elrontja, amikor végre kiderült minden gyanu alaptalansága s a béke napsugara ragyok az ártatlan, derék becsületes férjekre. Mert a végén mindenki derék ember lesz, még Germaine is kijelenti, hogy soha többé nem gyanakodik.

A színlap is jelszi, de a darabon is érzik, hogy két ember munkája a Házi béke. Lekleng uré körülbelül a gyengébb rész, Bissoné a sikerült korrekúra. A nehezen induló és peda-

gógiailag igen tanulságosan végződő darabot szerencsére teleszórta Bisson a maga ötletességével s a Lekleng által iskoladráma színvonálára szánt munkából rendkívül sikerült darabot alkotott, amely az irodalmi színvonalon álló komikum nemes eszközeivel képes derűtségekben tartani s színházat.

Az előadás simán, a francia vígjáték által megkívánt gyorsasággal pergett le. *Krasznai* jámbor apósa volt a darabnak éltető eleme. Jóízű humora, pompás kifejező ereje kihasználta szerepének minden előnyét s állandó derűtséget tudott fenntartani. E. *Kovács* Mariska (Germaine) és *Tóth* Elek (Lucien) a haragos fiatal pár szerepekben arattak megérdemelt elismerést, *Hajnal* komikus maskája, *Simon* Mariska kitűnően megjátszott zsörtölődő öreg cselédje méltán sorakoznak siker dolgában melléjük. Elismeréssel kell megemlékeznünk Beregről, Körmendiről, T. Pogány Jankáról is.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 26. Atléta-bál a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 29. Tiszti táncmulatság a Kereskedelmi Csarnokban.

Március 1. A Negyvennyolcas Népkör bálja.

Athléta-bál.

Az idei farsang legpompásabb mulatsága ma, február 26-án lesz a Kereskedelmi Csarnok disztermében. A Nagyvárad Sport Egylet fáradhatatlanul buzgólkodik, hogy életrealizációját bebizonyítsa. A vasárnapi verseny után ma egy pompás mulatsággal jön a nyilvánosságra. Városunk előkelő családjai készülnek a mai athléta-bálra, amelynek jövedelmét sport felszerelési célokra fordítják. A bál kezdete este 9 órakor. Belépti-díj személyenkint 4 kor., családjegy 10 kor.

A 48-as népkör bálja. A nagyvárad 48-as népkör március hó 1-én (vasárnap) este tartja meg könyvtár alapja javára szép sikerűnek ígérkező táncvigalmát, a Zöldfa-szálloda disztermében, melyre mint halljuk igen sokan készülnek. A meghívók több mint 1300 példányban már szétküldettek. Azért azonban a nagyközönség köréből, akik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, kéretnek, hogy legyenek szivesek eziránt a 48-as népkör ügyvezetőségéhez, (Szent László tér Zsiga-ház) fordulni az esteli órákban 6-8 ig készséggel szolgálnak meghívókkal. Jegyek a meghívókban jelzett helyeken előre is válthatók. Személy-jegy 2 korona. Családjegy 4 korona.

KÖZGAZDASÁG.

A Nagyvárad Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közgyűlése.

Vasárnap, folyó hó 23-án déli 12 órakor tartotta meg évi közgyűlését a nagyvárad tisztviselők fogyasztási szövetkezete dr. Pácz Sándor elnöke alatt a Tisztviselők Otthonában.

Az elnök szívélyes szavakkal üdvözölte a nagyszámmal egybegyűlt részvényeseket, kik közül jelen voltak: Bary József, Velyáczy Gyula, Papp Miklós, Tatar Zoltán, Kiss István, Ponorán Lukács, Schürger Bertalan, Kovács Kál-

mán, Goldburg Ferenc, Kiss Bertalan, Kertész Dávid, Koltai György, Waiterschütz József, Vitkó Vilmos, Miklóssy Miklós, Fekete Károly, Balogh Lajos, Budó János, Kovács Dénes, Kovács Károly, Dobay György stb.

Az üdvözölő szavak elhangzása után a jegyzőkönyv vezetésére Kiss István segédtanfelügyelő, a hitelesítésre pedig Bary József törvényszéki elnök és Papp Miklós pénzügyigazgató urakat kérte fel.

Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését a mérleg és áruforgalom kimutatásával együtt a közgyűlés tudomásu vette s úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a fölmentvényt megadta. Az évi áruforgalom 75000, a ruha- és cipőüzlet évi forgalma 11300 K. volt.

A tiszta jövedelem hováfordítására vonstkozólag úgy intézkedett a közgyűlés, hogy azt részint a vezetők jutalmazására, részint az alapítke szaporítására adta.

Ezek letárgyalása után elnökigazgatónak egyhangulag nagy lelkesedéssel újból Debreczy Imrét választották meg, igazgatósági tagokul pedig dr. Fássy Lajost, Tatar Zoltánt, Ponorán Lukácsot és Vasady Lajost.

A felügyelő bizottság rendes tagjai lettek: Schürger Bertalan, ifj. Daday József és Kolbay György. Pótagok: Kiss István és Stephani Döme.

Az alapszabályok értelmében indítványtételre került végre a sor. Bary József és Velyáczy Gyula urak a hitel megszorítására és a különvességek szigorubb behajtását kívánták a Szövetkezet érdekében. Mindkét indítványt elfogadta a közgyűlés és az igazgatóságot ily értelemben való eljárásra utasította.

Eloszlás előtt Bary József Debreczy Imre elnökigazgatónak hervadhatatlan érdemeit emelte ki és kérte őt arra, hogy a sok nehézség és kellemetlenség ne vegyen rajta erőt, ismert ritka buzgalmával és értelmével vezette virágzásra a Szövetkezet közérdeku ügyei. Ugyanő köszönetet mond az elnöknek is.

Erre az elnök megköszönte a megjelenést és feloszlatta a gyűlést.

A közgyűlésen bemutatott eredmény kétségtelenül igazolta, hogy helyesen számított az igazgatóság, mikor a szövetkezet üzlethelyiségét kivitte a Rákóczi-utra és nyílt üzletbe ment át. Az üzlet ma egyike a legforgalmasabbaknak, amely olcsó áruival és jó portékáival nagy kedveltségnek örvend. A forgó tőke gyarapítására óhajtandó, hogy a régi tartozások mielőbb törlesztessenek s hogy új tagok is lépjenek be. A tagok kedvezményei:

1. egy havi hitel (aki nem tagja a szövetkezetnek, hitelbe nem vásárolhat)
2. kedvezmények ruha és cipő csináltatásnál,
3. árengemények egyes kereskedőknél.

Tenyészbikavásár Berettyóújfaluban és Bihardiószezen.

A Biharmegyei Gazdasági Egyesület Berettyóújfaluban folyó évi február 29-én és Bihardiószezen március 3-án tenyészbikavásárt rendez azon célból, hogy módot nyújtson a községeknek állami közvetítés útján megfelelő tenyészbikákat beszerezni. Mindkét vásárra ki fog menni Brezovay István kir. állattenyésztési kerületi felügyelő is, ki a községek által vásárlandó bikákra nézve szokásos állami kedvezményt megfogja adni.

A vásárok iránt a községek nagy érdeklődést tanúsítanak; többen jelentették be már azon szándékukat, hogy a fenti bikavásárokon óhajtják a köztenyésztésbe szükségelt bikákat beszerezni. A miről a tenyésztőket is azon kérelemmel értesítjük, hogy bikáikat a vásárookra felhajtani s ezzel a közügynek szolgálatot tenni sziveskedjenek.

A jelentkező községek körében inkább csak a magyar fajta bikák iránt nyilvánul ke-

Nagyvárad, 1908. febr. 22.

A biharmegyei gazdasági egyesület elnöksége.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 25.

Osztrák hitelrészvény	—	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	—	734.75
Leszámítoló bank	—	—	463.—
Rimamurányi	—	—	509.25
Osztrák m államvasuti részv.	—	—	644.50
Közúti vasut	—	—	528.50
Városi villamos vasut	—	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 25.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1903.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1907. febr. 25.			
Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.—
Magyar nyeresemény sorsjegy kölesön	—	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	—	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	—	113.75
Osztrák korona járadék	—	—	29.55
1860. osztr. államsors-jegyek	—	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	726.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	—	693.50
20 frankos (Napoleonodor)	—	—	19.20

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Ita:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.) (7)

Az árvák gyámjával az elhunyt testvér-bátyja, Sterzl tábornok lón kiszemelve, Öszinte lelkiismeretességgel végezte tisztét, a gyermekek javát minden lehető módon előmozdítani igyekezett. Milyen ügyesen kezelte vagyonuskat s kitűnő nevelésben részesíté őket.

Miután figyelemmel kísérte volna a tehetséges, de elhanyagolt fiút, a bábu szerű, finyás anyát és a megfélemlített, erélytelen nevelőt, vállalt vont a »szép állapotok« felett s a fiút minden tekintetben nélkül a Thereziánumban adta, ama híres lovag-intézetbe, melyet az osztrák tiszték egytől egyig kitűnő nevelő intézetnek tartanak — ha t. i. nem nekedtek benne maguk is.

Az első félévben Cecil leirhatatlanul boldogtalannak érezte magát új környezetében. Rövid életén át megszokta, hogy mindenütt ő legyen az első; természetesen nehezebbre esett, hogy a Thereziánumban egyszerre ő legyen az utolsó.

Bár tehetségre nézve csaknem valamennyi tanulótársán túltett, elhanyagolt nevelése következtében mégis valamennyi előbbre volt nálánál. Azonfelül, egy gráci fiu kivételével, ki folytonosan fényes, de törvénytelen családjával dicsekedett, ő volt az egyetlen polgári gyermek ezen előkelő intézetben.

Társai morva tájszólását gonyolták, nehéz-

kességét, nevét nevelték. Mindnyájan átéltek az efféle megpróbáltatásokat az iskolában. Soká nem tudott belenyugodni helyzetébe s az első félév alatt egyre ostromolta anyját és gyámját, szabaditanák ki a gyűlölt fogságból. Azonban anya és gyám siket maradt kéréseivel szemben.

A nyári szünidők tartamára, Cecil a következő eredményekkel jött haza az iskolából: nyomott kedélyhangulattal és igen szépen ápolt, hosszú, fehér körmökkel,

A következő tanévet azzal kezdte meg, hogy a grácit, kit az egész intézet már rég megunt egyhangú, törvénytelen dicsekvései miatt jól elpáholta. Ez a hőstett rögtön nagy népszerűséget biztosított neki. Szorgalmasan kezdett tanulni. Társai dicsérni kezdték, panaszaik megszűntek.

Vajjon az ő lelkébe is behatott-e a hiúságot nagyra szító, subtilis mérég, mely az egész lovagakadémiát átjárja? Ő is érezni kezdte-e vonzó, finom varázsát? Neki is jól esett-e, hogy ha vásár- és ünnepnapon püspök misézett nekik, naponta arany-pántos, libériás inasok szolgálták ki, ugyanazon vén táncmester oktatta őket, ki az udvarnál tanít s Ausztria legelőkelőbb neveivel tegeződött?

(Folyt. köv.)

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán, február 26-án színre kerül:

Az álarcos bal.

Operette 3 felvonásban.

HELYVÁRAN: Nagyszínház 14 koron. Földszinti 4. első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zselye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Prékelyülés 1-2 sor 1 kor. 20 fill. Közép 2-ik sor 1 kor. Prékelyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzárak 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy földszintre 60 fill. Karzatú állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től fél 1 óráig, d. u. fél 4-től 6 ig. Esti pénzárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön, február 27-én, színre kerül:

Házi béke.

Vigjáték 3 felvonásban.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.**Ház eladás**

Nagyváradon a Schlauch-tér 3. sz. alatt lévő, ezeltől 3 évvel kitűnő anyagból épült, modern berendezésű, **hat szobás** ház megfelelő mellékhelyiségekkel, udvarral, kerttel szabad kézből eladó.

Feltételek ugyanott megudhatók.

Hirdetmény.

A kamarai székházban

— 2 souterrain —

helyiség

a folyó évi május hó 1-re kiadó.

Értekezni lehet a kamarai titkári hivatalban.

Belépési felhívás

a »Polgári takaré- és segélyszövetkezet«

13-dik évtársulatába.

A »Polgári Takaré- és segélyszövetkezet« 1908. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1910. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenként 20 fillér (10 kr.) fizetendő.** A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresemény-osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg negyötöd részét 6 százalékos kamattal, mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönképpen felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai cheque-lapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 10 fill. (5 kr.) beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjai, valamint mindazokat, kik az 1908. január 3-tól kezdődő 13-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzemhelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) **előtérbe** jelentkezni sz veskedjenek.

Nagyvárad, 1907. november hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

13-ik évtársulat beíratási napjai:

kedd délután 3-5-ig.
szombat délután 3-5-ig.

A szövetkezetnek ez időszert 2000 tagja van mintegy 35000 üzletrészszel.

UJ MŰSOR!
EDISON

mozgófénykép színház

Fő-utca 3. A régi Bazár helyén.

M Ű S O R:

február 25—27. Kedd, szerda, csütörtök.

1. **A bosszu.** Dráma.
2. **Az ifjuság.** Színes jelenetek.
3. **Andaluziai táncok.** Rendkívül érdekes eredeti felvétel.
4. **Betörő furfang.** Kacagtató bohózat.
5. **Gangesparti idill.** Dráma.
6. **Az express levél.** Mu'attató jelenetek.
7. **Kiállítás és csónakverseny Londonban.** Nagyhatalú természetes felvétel.
8. **A barát.** Szenzációs bohózat.
9. **A liszaboni királytemetés.** Helyszíni felvétel.

Helyárak: Fentartott zsöllye 1 K., Kör-
szék 80 f. II. hely 60 f., III. hely 40 f.,
Katonák és gyermekek részére félárak.

Kiváló tisztelettel

Az EDISON
mozgófénykép-színház igazgatósága.

**GÖZFÜRDŐ, GYÓGY-
-- FÜRDŐ-OTTHON. --**

Nem kell a **rheuma, oszuzos, kösz-
vényes bajok** gyógyítása miatt a
drága fürdőket felkeresni. Otthon biz-
tosabban, pontosabban fürösztethi
gőzben, vagy gyógynövény forrázat
gőzében mindenki fájdalmas tagjait a

**RYTKÓ-féle szabadalmazott
gőzfejlesztő készülékkel.**

Ezen készülék a beteg testrészekre
alkalmazza közvetlenül a gyógyító
gőzt és az ott esetleg évek óta fenn-
álló csuzt, rheuma, köszvényt meg-
szünteti teljesen. A gőzök hőfoka
látható a hőmérőn és így mindig
ellenőrizhető. A fejlődött gőz csak
helyileg hat, nem okoz fejszédülést,
rosszullétet, vagy nehéz légzést stb.
Bővebb felvilágosítással, 1 kor. bé-
lyeg beküldése ellenében szívesen
szolgál a feltaláló.

Egy fürdőhöz szükségeltető teljes gőz
370 4 fillérbe kerül. 1—150

Egészségi cipők, valamint izzadtság
szívó talpbetétek is itt kaphatók.
Megtekinthető a feltalálónál:

Rytkó Viktor BUDAPEST, VII.
Dob-utca 48. sz.

Jelenleg **NAGYVÁRAD, Zöldfa-
szállóda 26. sz.** hol naponta 8—
10 és 2—5-ig felvilágosítással szolgál.

Részvénykicserélési felhívás.

Alapszabályaink 3 §-a értelmében az
1907. szeptember hó 22-ik napján tar-
tott közgyűlési határozat alapján, kibo-
csátott 1168 drb. új részvény kibocsátási
műveletének befejeztével, intézetünknek
minden két drb. régi 150 korona névér-
tékű részvénye 1 drb. új 300 korona
névértékű részvényre cserélendő ki. Fel-
hívjuk tehát t. részvényeseinket, hogy a
birtokukban levő részvényeket az összes
még le nem járt szelvényekkel együtt
1908. március hó 31-ig vagy postán bér-
mentve hozzánk beküldeni vagy pedig
intézetünk pénztáránál átadni szivesked-
jenek. Az átvett részvények ellenében az
új 300 koronáról szóló részvényeket 1908.
február hó 15-től kifogjuk szolgáltatni.

Ezen átírás fejében minden 300
korona névértékű részvény után bélyeg
és kiállítás díj fejében 3.26 korona fize-
tendő.

Végül felkérjük az új részvényesek
tulajdonosait is, hogy bennünket f. hó
29-ig bezárólag értesíteni sziveskedjenek,
hogy a jegyzett részvényeket milyen névre
állítsuk ki, mert ellen esetben arra a
névre fogjuk azokat kiállítani, amely
alatt a részvényeket jegyezték.

Nagyvárad, 1908. február hó 15-ikén.

Teljes tisztelettel

A «Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság»
Igazgatósága.

SEBŐ **IMRE**

könyv-, zenemű-, papir-
írószerszerkeskedő ajánlja
dusan felszerelt raktárát a
magyar német francia és angol iro-
dalom összes termékeiből, nemkülönben dus választéku raktárát

papir s írószerekben

legjutányosabb árak mellett.

Pontos kiszolgálás.

**Elektrotechnikai
galvanizáló
és nikkelező
INTÉZET
Nagyváradon.**

Mély tisztelettel értesítjük a közönséget,
hogy országos hírnevű

kocsi gyárunkat

a legmodernebb műszaki eszközökkel felszerelt **elektrotechnikai galvanizáló és nikkelező intézettel** bővítettük ki, amely Sztaroveszky-utca 29. számú telephelyen megnyitott és a t. közönség rendelkezésére áll. Az intézet vezetésére szerencsénk volt megnyerni egy szakkörökben kiválóan elismert tekintélyt:

JENNY ALBERT

urat. Intézetünkben **kardok, tisztí fém-felszerelések**, mindennemű műtárgyak, csillárok, ezüsttűk, asztali- és szobadiszek, gyertyatartók, stb. lényegesen és matt

nikkelezését

sárga és vörös rézelezését, ezüstözését és javítását kívánat szerint elvállaljuk. Ezen kívül készitünk és javitunk

**orvosi és fizikai
műszereket.**

továbbá elvállaljuk **elektromotorok szerelését és javítását** több évi jótállással. Kiváló tisztelettel

VADÁSZ és GRÓSZ

Sztaroveszky-utca 29.

(Saját ház). Gyártelep Telefon 785-446.

Uj üzlet! Uj üzlet!

**Lukács Nándor
butor-raktára**

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlő uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern sty szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudkivül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Kiadó uri lakás.

Stern Márton úr tulajdonát képező Rákóczi uton külön álló háza, melyekben csak egy lakás van amelynek beosztása és berendezése a legkényesebb igényeknek megfelel, udvarral és kerttel együtt f. évi november 1-től bérbe kiadó.

A feltételek irodámban megtekinthetők.

Paozauer József
ügyvéd.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vártér 1.**

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a **Wolfram lámpát**

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa **darabja 5 kor.** 60 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa darabja 72 fillér, tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképező-lámpák, ugyancsak **5 százalékkal kártell áron alól kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motort

1. lértől 12 lértől minden nagyságban.

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Közgazdasági Bank r.t.

Nagyváradon, Teleky-u. 10.

Telefon 742. Telefon 742

Hitelt nyújt váltóra, folyószámlára, értékpapírra, betáblázás mellett ingatlanokra.

Elfogad betéteket

5%

kamatozás mellett a betét napjától számítva. (Betét kamat adót a r. t. viseli.)

Takarékosság előmozdítása céljából forgalomba hozta **Selfmen-féle takarékperselyeit**, melyek már is nagy népszerűségnek örvendenek. Ily perselyek 6 korona betét 1. fizetése ellenében a pénztárnál kaphatók.

Az igazgatóság.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNNAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve

kártellen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNNAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsav forrásokból szódavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **össze nem tévesztendő** mesterségesen előállított, kevésbé kiadós szénsavval. Megbízható, szigorúan lelkismeretes kiszolgálás!

buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

egész és félliteres üvegekben.

Szív- vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen szolgál. 248 1-200

Muschong-buziásfürdői szénsavmüvek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgönyeim: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban t. fon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

